Titel	Familjehemsvård i Jönköpings län 2002
Författare	Iris Dovrén-Råsbrant
Beställningsadress	Länsstyrelsen i Jönköpings län, Sociala enheten, 551 86 Jönköping Telefon 036-39 50 00 (vx)
Webbplats	www.f.lst.se
Kontaktperson	Ethel Werning, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Direkttelefon 036- 39 51 23, e-post ethel.werning@f.lst.se
Meddelande	Nr. 2003:25
ISSN	1101-9425
ISRN	LSTY-F-M—03/25--SE
Referens	Iris Dovrén-Råsbrant, Sociala enheten, 2003

Tryckt på Länsstyrelsen, Jönköping 2003

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sid
1 Sammanfattning	**1**
2 Bakgrund	**1**
3 Aktuell lagstiftning	**1**
4 Antal barn som var föremål för placering i familjehem eller annat enskilt hem	**3**
Tabell 1: *Antal placerade barn 1998, 1999 och 2000 fördelade på kommuner*	**3**
Tabell 2: *Antal barn placerade 2000 fördelade på kommuner och kön*	**3**
5 Kommun där barnet placerats	**4**
Tabell 3: *Antal barn placerade inom resp. utom den egna kommunen*	**4**
6 Typ av hem	**4**
Tabell 4: *Antal barn placerade i familjehem resp. annat enskilt hem*	**5**
Tabell 5: *Antal barn placerade under 2000 med uppdelning på typ av hem*	**5**
7 Barnets ålder	**6**
Tabell 6: *Barnens födelseår fördelade på kommuner*	**6**
8 Nyplaceringar under året	**6**
Tabell 7: *Antal barn som placerats under 1998, 1999 och 2000*	**6**
Tabell 8: *Antal nyplaceringar i familjehem under 2000 med uppdelning på typ av hem*	**7**
Tabell 9: *Kommunernas rekryteringsvägar (samtliga barn och ungdomar som nyplacerats under 2000)*	**7**
9 Upphörda placeringar under året	**8**
Tabell 10: *Antal barn vars placeringar upphört under 1999 och 2000*	**8**
10 Barn placerade vid årsskiftet	**8**
Tabell 11: *Antal barn som var placerade vid årsskiftet 2000/2001*	**8**
11 Länsstyrelsens kommentarer	**9**

7 Barnens ålder

Tabell 6: Barnens födelseår fördelade på kommuner

Kommun	1984-86	1987-89	1990-92	1993-95	1996-98	1999-2001	2002
Aneby	1	0	6	1	2	3	0
Eksjö	6	8	3	1	1	0	0
Gislaved	12	8	3	0	4	1	0
Gnosjö	2	2	1	2	0	1	0
Habo	2	1	2	1	1	0	0
Jönköping c	21	18	15	6	7	5	1
Jönköping s	15	10	12	5	3	2	0
Jönköping v	5	2	2	4	3	0	0
Jönköping ö	8	7	4	3	3	2	1
Mullsjö	2	3	3	1	1	0	0
Nässjö	12	14	9	7	3	3	2
Sävsjö	7	1	5	1	3	4	0
Tranås	9	7	6	1	5	4	4
Vaggeryd	2	2	2	1	0	0	1
Vetlanda	16	10	5	0	0	2	0
Värnamo	9	8	7	7	3	3	0
Summa	**129**	**101**	**85**	**41**	**39**	**30**	**9**

8 Nyplaceringar under året

Tabell 7: Antal barn som placerats under 1999, 2000, 2001 och 2002

Kommun	1999	2000	2001	2002	Förändringar mellan 2001 och 2002
Aneby	0	3	6	1	-5
Eksjö	0	3	3	6	+3
Gislaved	16	9	9	12	+3
Gnosjö	6	2	6	1	-5
Habo	5	2	0	0	0
Jönköping c	16	23	21	18	-3
Jönköping s	4	4	8	6	-2
Jönköping v	0	0	2	0	- 2
Jönköping ö	3	9	21	11	-10
Mullsjö	1	1	3	9	+6
Nässjö	9	6	17	14	-3
Sävsjö	8	5	3	10	+7
Tranås	8	7	14	18	+4
Vaggeryd	3	1	2	3	+1
Vetlanda	19	24	14	10	-4
Värnamo	13	14	6	5	-1
Summa	**111**	**113**	**135**	**124**	**-11**

Tabell 8: Antal nyplaceringar i familjehem under 2002 med uppdelning på typ av hem

Kommun	1	2	3	4	5
Aneby	0 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (3)	1 (2)
Eksjö	1 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (0)	3 (0)
Gislaved	0 (0)	2 (4)	0 (0)	7 (1)	3 (4)
Gnosjö	0 (0)	0 (1)	0 (0)	0 (3)	1 (2)
Habo	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Jönköping c	5 (2)	1 (3)	0 (2)	0 (0)	12 (14)
Jönköping s	0 (0)	2 (1)	0 (2)	1 (1)	3 (4)
Jönköping v	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (2)
Jönköping ö	3 (7)	2 (6)	0 (0)	0 (3)	6 (6)
Mullsjö	3 (0)	1 (1)	0 (0)	3 (0)	2 (2)
Nässjö	1 (1)	1 (2)	0 (0)	4 (7)	8 (8)
Sävsjö	0 (0)	1 (0)	0 (0)	7 (2)	2 (1)
Tranås	1 (1)	1 (0)	0 (0)	5 (3)	11 (10)
Vaggeryd	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	3 (2)
Vetlanda	1 (2)	0 (1)	0 (0)	4 (2)	5 (9)
Värnamo	1 (1)	0 (2)	0 (0)	0 (0)	4 (4)
Summa	**16 (15)**	**11 (21)**	**0 (4)**	**33 (25)**	**64 (70)**

Siffrorna inom parentes avser 2001.

Tabell 9: Kommunernas rekryteringsvägar (samtliga barn och ungdomar som nyplacerats under 2002)

Familjehem/enskilt hem	Andel
Nätverkshem (1-4)	48 % (48 %)
Släktinghem (1-2)	22 % (27 %)
Styvförälder (3)	0 % (3 %)
Okända hem (5)	52 % (52 %)

Siffrorna inom parentes avser 2001.

Av de barn som placerades under 2002 placerades 48 % i någon typ av nätverkshem medan 52 % placerades i för barnen okända hem. Det är samma procentuella fördelnings som föregående år.

9. Upphörda placeringar under året

Tabell 10: Antal barn vars placeringar upphört under 1999, 2000, 2001 och 2002

Kommun	1999	2000	2001	2002
Aneby	0	2	0	1
Eksjö	1	3	2	9
Gislaved	14	9	8	9
Gnosjö	5	8	4	0
Habo	1	0	0	0
Jönköping c	14	18	15	20
Jönköping s	8	9	11	7
Jönköping v	2	2	3	2
Jönköping ö	1	5	12	8
Mullsjö	2	2	2	3
Nässjö	8	11	9	15
Sävsjö	9	3	4	8
Tranås	6	11	10	21
Vaggeryd	3	1	3	3
Vetlanda	14	19	18	14
Värnamo	11	16	8	6
Summa	**99**	**119**	**109**	**126**

De barn som under 2002 fyllde 18 år, men fortfarande var kvar i familjehemmet, har tagits med i tabell 10 som en under året upphörd placering. Omplaceringar har inte redovisats i tabellen.

10. Barn placerade vid årsskiftet

Tabell 11: Antal barn som var placerade vid årsskiftet 2002/2003

Kommun	1999/2000	2000/01	2001/02	2002/03
Aneby	6	7	13	13
Eksjö	11	10	12	10
Gislaved	18	16	18	19
Gnosjö	12	5	7	8
Habo	6	7	8	7
Jönköping c	50	56	59	53
Jönköping s	50	45	39	40
Jönköping v	15	11	12	14
Jönköping ö	7	11	19	20
Mullsjö	2	2	3	7
Nässjö	35	30	38	36
Sävsjö	11	12	11	13
Tranås	19	16	20	17
Vaggeryd	6	6	5	5
Vetlanda	24	29	24	19
Värnamo	42	38	36	29
Summa	**314**	**301**	**324**	**310**

11. Länsstyrelsens kommentarer

Till socialtjänstens viktigaste uppgifter hör att ge de barn som samhället har tagit hand om god vård och fostran. Vård i familjehem är den vanligaste vårdformen för de barn och ungdomar som behöver vård utanför det egna hemmet. Lagstiftningen ställer höga krav på en familj som ska ta hand om barn och vården har utvecklats till att bli alltmer yrkesmässig. Vård i familjehem har av lagstiftaren setts som det egentliga alternativet till det biologiska hemmet genom sin större möjlighet att erbjuda större personlig närhet, värme och personkontinuitet. Kontinuiteten i relationer är det grundläggande motivet till att familjehem är att föredra framför andra vårdformer. Kontinuiteten i förhållande till de biologiska föräldrarna är emellertid lika viktig.

En angelägen uppgift för familjehemmet är att hjälpa barnet att bibehålla kontakten med sina biologiska föräldrar. Samarbetet med dessa utgör en av familjehemmets svåraste arbetsuppgifter. Ökade krav ställs även på den personal som kommer i kontakt med familjen. Det sociala arbetet ska i möjligaste mån syfta till att barnet ska flytta hem igen efter en familjehemsvistelse. Familjehemsföräldrarnas uppgift enligt lagstiftningen är att vara ett komplement när de biologiska föräldrarna sviktar. Samtidigt måste man vara medveten om att det också finns barn som växer upp i familjehem och där familjehemsföräldrarna går in i föräldrarnas ställe.

Familjehemsvård handlar dels om att ta hand om barn på bästa sätt, dels om att kunna samarbeta med föräldrarna och med relationen mellan föräldrar och barn. För detta krävs speciell kompetens hos såväl familjehemsföräldrar som den personal som arbetar med familjehemsvård. En viktig uppgift för kommunerna är därför att medverka till att såväl personal som familjehemsföräldrar genom utbildning/fortbildning och handledning uppnår erforderlig kompetens inom området.

En familjehemsplacering kommer till stånd först då det tilltänkta hemmet är utrett i förhållande till det enskilda barnet och nämnden fattar beslut om placering av barnet i detta hem. Nämndens beslut om placering innebär samtidigt ett medgivande enligt 6 kap. 6 § SoL. De kommuner som inte anlitar jourfamiljehem är i akuta situationer hänvisade till andra lösningar såsom institutionsplaceringar. Erfarenheten visar också att barn i sådana situationer placeras i avlastningshem och hos kontaktfamiljer. Dessa barn kommer inte med i den här redovisade statistiken, varför den blir något snedvriden.

Medgivande enligt 6 kap. 6 § SoL att ta emot ett barn för stadigvarande vård och fostran kan inte delegeras till tjänsteman. Uppstår behov av placering av ett barn i enskilt hem och nämndens beslut inte kan avvaktas, kan delegationsbeslut fattas av tjänsteman om bistånd i form av placering i enskilt hem i avvaktan på nämndens beslut. Placeringar i enskilt hem i avvaktan på att hemmet utreds och nämnden fattar beslut om familjehemsplacering bör inte pågå längre än ett par månader.

I 6 kap. 5 § SoL finns en bestämmelse med lydelsen *När ett barn placeras skall det i första hand övervägas om barnet kan tas emot av någon anhörig eller annan närstående. Vad som är bäst för barnet skall dock enligt 1 kap 2 § alltid beaktas.* Nämnden ska i varje enskilt fall pröva möjligheten att placera barnet i det naturliga nätverket. Socialtjänstens personal måste vara lyhörd för föräldrarnas egna önskemål utan att för den skull ge avkall på den professionella bedömningen av vad som är ett lämpligt

hem för det enskilda barnet. Nämnden ska alltid klargöra vilka krav som ställs på ett familjehem och att en placering endast kan göras hos dem som bedöms lämpliga utifrån barnets behov. Bedömningen ska grunda sig på vad som är bäst för barnet. Förutsättningarna för anhöriga eller andra närstående att fungera som familjehem ska därför utredas på sedvanligt sätt.

Detta innebär att nämnden ska genomföra samma noggranna familjehemsutredningar oberoende av vilken typ av familjehem man avser att placera barnet i. Släktskapet kan vara en faktor som ska tillmätas den betydelse den kan ha för barnet t.ex. språklig eller kulturell gemenskap eller för att viktiga relationer ska kunna bibehållas. Sådana faktorer kan ha sådan tyngd att de väger upp vissa brister i en anhörigs eller närståendes hemförhållanden. Om det tilltänkta familjhemmet i nätverket inte kan tillförsäkra barnet god vård och fostran ska placeringen inte göras där. När barnet är placerat i ett nätverkshem har socialnämnden samma uppföljningsansvar som vid andra placeringar. Barn, biologiska föräldrar och familjehemsföräldrar ska ha det stöd och den hjälp som lagstiftningen föreskriver.

Om det blir aktuellt att placera barnet i ett nätverkshem, understryker Länsstyrelsen vikten av nämndens skyldighet att före placering allsidigt utreda familjehemmet och lämna medgivande enligt 6 kap. 6 § SoL. Om socialnämnden ska ta ansvar för en familjehemsplacering av ett barn ska nämnden ha ett fullgott underlag för beslutet.

De senaste åren har tendensen varit att placering i nätverkshem har ökat lite för varje år, men siffrorna för 2002 ligger på samma nivå som för 2001.